

Základní škola a mateřská škola, Voděrady, okres Rychnov nad Kněžnou

Školní preventivní program

na školní rok 2025/2026

Obsah

Úvod	4
Charakteristika školy	5
Základní údaje o škole.....	6
Personální zajištění oblasti prevence	6
Cílové skupiny	10
Vnitřní informační zdroje školy	11
Legislativní, strategická a metodická východiska	12
Analýza výchozí situace a stanovení cílů preventivního programu	13
Dlouhodobé cíle	13
Krátkodobé cíle	14
Realizace preventivního programu – žáci	15
Struktura a zaměření PP ve výuce	16
Struktura a zaměření PP na I. stupni	16
Programy specifické primární prevence – externí	21
Programy nespecifické primární prevence	22
Realizace preventivního programu – pedagogové	24
Realizace preventivního programu – rodiče	24
Způsob evaluace	24
Evaluace PPŠ	25
Spolupracující instituce a organizace	25
Řešení rizikového chování	27
Závěr.....	28

Přílohy

Příloha 1 Krizový plán – úvod	29
Příloha 2 Program proti šikanování.....	31
Příloha 3 Strategie předcházení školní neúspěšnosti.....	39

Úvod

Úkolem školy je nejen samotné vzdělávání, ale i výchova, která zajistí, aby žáci dokázali v budoucím životě čelit nástrahám současného světa. Školní preventivní program je nástrojem, který cílí k prevenci rizikových jevů v chování u dětí a mládeže. Vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a je v souladu se školním vzdělávacím programem Základní školy Voděrady.

V naší škole podporujeme bezpečné a pohodové prostředí, rozvíjíme dobré vztahy mezi žáky a učiteli, učíme žáky hledat a zpracovávat informace, zaujímat k nim „zdravé“ postoje.

Spolupracujeme s rodiči i odborníky.

Úlohou primární prevence rizikového chování je předcházet rizikům a vlivům narušujícím zdravý osobnostní a sociální vývoj dětí a mládeže. Účinnou prevencí chápeme jako ovlivňování chování ve smyslu podpory zdraví, oddálení, eliminaci nebo snížení výskytu rizikových forem chování. Efektivní prevence nejen z našeho pohledu zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Cílem školního preventivního programu je tedy pozitivní ovlivnění znalostí, dovedností, postojů a především pak samotného chování žáků.

Primární prevence rizikového chování se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví,
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) sexuální rizikové chování.

Aktivity školy jsou cíleně směřovány k rozpoznání a zajištění pomoci včasné intervence nebo krizové intervence zejména v případech: traumatických zážitků- domácího násilí, šikanování,

násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dítěte, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky), rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Charakteristika školy

Základní škola a mateřská škola Voděrady je úplnou základní školou, která může poskytnout základní vzdělání maximálně 220 žákům v 1. – 9. postupném ročníku. Je spádovou školou pro několik okolních obcí, ale navštěvují ji i žáci z jiných školských obvodů. Zřizovatelem školy je obec Voděrady.

První stupeň je tvořen čtyřmi učebnami. Na druhém stupni je 5 kmenových tříd. Škola má odbornou učebnu fyziky, chemie a přírodopisu, učebnu informatiky, dílen a učebnu pracovních činností (tato učebna je též kmenovou třídou 8. B). Nynější počet žáků je 153 (k 30. 9. 2024), Tento školní rok vyučuje 16 kvalifikovaných pedagogů. Pro podporu žáků se SVP je ve škole 5 asistentek pedagoga.

Zaměření školy vychází z požadavků rodičů, z výchovných a vzdělávacích potřeb žáků a ze vzdělávacích tradic naší školy. Vyučování probíhá podle školního vzdělávacího programu Vzdělání, sport a příroda pro základní vzdělávání č. j. 35/2007. Prioritou školy je vzdělávání a výchova žáků podle poznatků o psychosomatickém vývoji dětí a mládeže, tudíž je velký důraz kladen na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Všechny třídy jsou vybaveny audiovizuální a výpočetní technikou, některé i interaktivními tabulemi. Ve většině tříd jsou pevná přípojná místa k počítačové síti a internetu, některé jsou pokryté i signálem wi-fi. Učebna informatiky je vybavena třinácti počítači, dataprojektorem, novou velkou interaktivní televizí a 3D tiskárnou. Chloubou školy je krásná a dobře vybavená tělocvična o rozměrech 30x18 metrů se zrekonstruovanou podlahou, florbalovými mantinely. Tělocvična je doplněná o šatny, sprchy a další zázemí. Součástí školy je mateřská škola, školní družina a jídelna.

Základní údaje o škole

Zřizovatel školy:	Obec Voděrady
Název školy:	Základní škola a mateřská škola, Voděrady, okres Rychnov nad Kněžnou
IČO školy:	70997918
IZO školy:	650060997
Telefon:	494 384 528
Email:	reditel@zsvoderady.cz
Bankovní spojení:	ČSOB 181576382/0300

Personální zajištění oblasti prevence

VEDENÍ ŠKOLY

- zodpovídá za realizaci preventivního programu
- je součástí „preventivního“ týmu“
- jedná s rodiči žáků
- jedná s dalšími organizace a odborníky v oblasti prevence

- **Ředitel školy Mgr. Simon Schwab**
- tel.: 494 384 528 / 777 471 551
- email: reditel@zsvoderady.cz

- **Zástupce ředitele Mgr. Marian Janko**

- tel.: 721 749 873

- email: janko.marian@zsvoderady.cz

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVIŠTĚ (ŠPP)

Školní poradenské pracoviště při své činnosti vychází zejména z ustanovení Vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a z Vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

– je tvořeno školní metodičkou prevence a výchovnou poradkyní. ŠPP a vedení školy se (nejen vzhledem k prevenci) setkávají ke konzultacím, řešení a plánování postupů dle potřeby, pravidelně pak 1x měsíčně.

- **Školní metodička prevence Mgr. Bc. Eva Peroutková**

- tel.: 499 111 103

- email: peroutkova@zsvoderady.cz

- sestavuje preventivní program

- koordinuje aktivity zaměřené na prevenci

- spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit Centra primární prevence a metodické podpory (CPMP) při PPP a SPC KHK A V případě potřeby s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.

- se souhlasem ředitele školy kontaktuje odpovídající odborné pracoviště v případě akutního výskytu rizikového chování.
- shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- vede písemné záznamy umožňující doložení rozsahu a obsahu činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.
- účastní se pracovních setkání metodiků prevence realizovaných CPMP KHK
- využívá metodickou a supervizní podporu ze strany CPMP PPP KHK
- spolupracuje na projektech zajišťujících mimořádné dotace pro prevenci
- spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem a třídními učiteli
- ve spolupráci s vedením školy se podílí na řešení rizikového chování na půdě školy, eviduje je (statistická evidence preventivních aktivit)
- poskytuje materiály a informace z oblasti prevence rizikového chování ostatním pracovníkům školy a rodičům žáků
- seznamuje pedagogický sbor s aktivitami primární prevence, preventivním programem i krizovými plány školy
- provádí evaluaci cílů stanovených v preventivním programu
- **Výchovná poradkyně Mgr. Lenka Fryntová**
- tel.: 499 111 103
- email: fryntova@zsvoderady.cz

- koordinuje činností souvisejících se vzděláváním žáků s potřebou podpůrných opatření se speciálními vzdělávacími potřebami
- sleduje a vyhodnocuje účinnosti zvolených podpůrných opatření
- spolupracuje a komunikuje mezi školou a zákonnými zástupci
- spolupracuje a komunikuje s PPP, SPC, SVP
- má na starost prevenci školní neúspěšnosti
- podporuje vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a jinými životními podmínkami
- podporuje vzdělávání žáků nadaných
- vede kariérové poradenství k vhodné volbě povolání
- podporuje žáky se vzdělávacími obtížemi
- poskytuje metodickou podporu učitelům

PEGAGOGICKÝ SBOR

- **Učitelé**
- kontakty dostupné na webové stránce školy
(<https://www.zsvoderady.cz/index.php/kontakty>)
- průběžně mapují vztahy žáků v kolektivu i výskyt jiných forem rizikového chování a informace předávají školní metodičce prevence

- participují na komunikaci s rodiči žáků při řešení výchovných, vzdělávacích obtíží či projevů rizikového chování
- podporují pozitivní klima v třídních kolektivech
- zapojují se do preventivních programů realizovaných školou či externími organizacemi
- **Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):**
  - a) spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
  - b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
  - c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
  - d) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Cílové skupiny

Žáci

Působení v oblasti prevence rizikových projevů chování na žáky naší školy je v míře přiměřené jejich věku. Primární prevenci zařazujeme již od 1. ročníku a je orientována na obecnou ochranu zdraví a etickou výchovu. U starších žáků jsou více zaměřeny na jednotlivé rizikové jevy s možností racionální argumentace a diskutování o problému.

Programy jsou zaměřeny na rozvoj osobnosti a sociálních dovedností žáků. Rozvíjejí mezilidskou komunikaci a pozitivní sociální vztahy, posilují duševní odolnost vůči stresu, rozvíjejí schopnost

zvládání konfliktu, pomáhají čelit negativnímu vrstevnickému tlaku a zvyšují mediální gramotnost, schopnost řešit problém nebo dovednost nalézt pomoc, zvyšují schopnost činit samostatná rozhodnutí a nést za ně odpovědnost, zvyšují sebevědomí a způsobilost pečovat o vlastní zdraví, posilují negativní vztah k návykovým látkám i k experimentování s nimi a schopnost jejich odmítání.

Pedagogický sbor

Předpokladem pro efektivní naplňování Preventivního programu je také další vzdělávání pedagogického sboru v oblasti primární prevence rizikového chování a rizikových jevů. Od pedagogického sboru se očekává jednotný postup, spolupráce, informovanost, systematická a koordinovaná činnost, společné strategie řešení problémových situací. Pedagogičtí pracovníci vytvářejí pozitivní klima vztahů ve škole aktivní účastí na společných akcích školy. Svým osobním příkladem rozvíjejí žádoucí postoje k rizikovému chování a rizikovým jevům. Je nutná úzká spolupráce mezi všemi zaměstnanci. V rámci minimalizace šikany byl vytvořen krizový plán postupu při řešení šikany pro jednání s aktéry i rodiči.

Zákonní zástupci

Pro realizaci cílů preventivního programu je mimořádně důležitá také spolupráce školy s rodiči našich žáků. Pravidelný kontakt s nimi umožňuje spolupráci nejen v oblasti prospěchu, ale i sociálním klimatu. Rodiče představují pro nás všechny partnery. Pro výchovu a vzdělání je jednotný postup rodiny a školy prvořadý.

Vnitřní informační zdroje školy

Školní vrba

□ Žáci do školní vrby mohou vhazovat svá oznámení a své dotazy. S touto skutečností jsou seznámeni i rodiče žáků. Schránka je pravidelně vybírána a oznámení vyhodnocována a řešena. Další možností jak jinak, než osobně, sdělit své požadavky či obavy, je elektronická schránka důvěry.

Evidenze řešení případů rizikového chování - Metodik prevence shromažďuje informace od všech učitelů, a zejména učitelů třídních, o postupech, výsledcích šetření, výskytu a prevenci projevů rizikového chování. Metodik prevence využívá souhrnnou evidenci k evaluaci a tvorbě PPŠ na další školní rok.

Evidenze realizovaných programů specifické primární prevence

Záznamy školního metodika prevence, zápisy z jednání a např. výchovných komisí.

Informace od žáků a žakovského parlamentu

Nástěnka prevence – vnitřní informační zdroj pro žáky školy.

Legislativní, strategická a metodická východiska

Pro zpracování preventivního programu byly využity následující legislativní dokumenty:

- zákon č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon §5, §29),
- vyhláška MŠMT č. 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších změn (vyhláška č. 116/2011Sb.),
- vyhláška MŠMT č. 248/2019 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, č.j. MSMT-2647/2013-210,

PPŠ se opírá rovněž o následující metodické a strategické dokumenty:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a mládeže, MŠMT č. j. 21291/2010-28,

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21149/2016,
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25 884/2003-

24.

- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č. j. MSMT-780/2024-1)
- Národní strategii prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027.
- Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027.
- Strategii prevence kriminality pro aktuální období
- Koncepti školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje 2019 -2024

Analýza výchozí situace a stanovení cílů preventivního programu

PPŠ je sestaven na základě diskuze s vedením školy a učitelským sborem, analýzy aktuální situace školy a sledování výskytu rizikového chování na škole v uplynulém školním roce.

V loňském školním roce jsme řešili nepříliš příznivé vztahy v některých třídách. Tématem zůstalo i bezpečí ve spojení s užíváním ICT a tzv. netiketa - souhrn všeobecných pravidel slušného (resp. zdvořilého) chování uživatelů na internetu.

Dlouhodobé cíle

Dlouhodobé cíle vycházejí ze Školního vzdělávacího programu a týkají se především kompetencí komunikačních, sociálních, občanských, ale i digitálních. Úzce souvisejí i s průřezovými tématy specifikovanými v ŠVP. V současnosti klademe směřem k žákům důraz na:

- Informovanost žáků o všech oblastech rizikového chování (viz realizace PPŠ ve výuce přiměřeně k věku dětí a realizace externími organizacemi),:
- Výchovu ke zdravému životnímu stylu,
- Začleňování žáků do kolektivů a podporu pozitivního třídního klimatu
- Vytváření bezpečného a respektujícího prostředí.

Vzhledem k dalším cílovým skupinám se snažíme:

- zapojit pedagogický sbor do oblasti prevence,
- spolupracovat s rodiči,
- spolupracovat s dalšími organizacemi podporující prevenci,

Krátkodobé cíle

Na základě dlouhodobých cílů, současných problémů školy (evaluace loňského roku), podnětů třídních učitelů, učitelů předmětů výchovného charakteru, rodičů a z hodnocení preventivních programů pořádaných v loňském roce jsme formulovali krátkodobé cíle pro školní rok 2025/2026:

1. Podpora informovanosti žáků v oblasti rizik souvisejících s používáním ICT

- žáci tráví mnoho času na elektronických zařízeních. V souvislosti s tím docházelo k porušování pravidel. Za důležitou proto považujeme prevenci rizikového chování spojeného s užíváním ICT. Škola v tomto směru využije služeb CPMP při PPP a SPC KHK či PČR RK pro 1. – 9. ročník. V 7. ročníku bude součástí externího programu poskytovaného nízkoprahovým zařízením Od5k10 Rychnov nad Kněžnou. Škola se zapojí do programu **Kraje pro bezpečný internet**.

-

2. Práce s pravidly třídy a školním řádem prostřednictvím třídních učitelů.

- Bude probíhat průběžně ve výuce a je i součástí třídnických chviliek. Klademe důraz na fakt, že pravidla tu nejsou proto, aby nás omezovala, ale proto, abychom se mohli cítit bezpečně.

- **3. Podpora zdravých vztahů ve třídách – třídnické chvílky, komunitní kruhy – realizace třídními učiteli.** Zaměříme se na to, aby se žáci vzájemně dobře poznali a uměli spolupracovat.
  - **4- Uskutečnit dlouhodobý preventivní program pro 2. stupeň (viz prevence externí) -**
  - **5. – Realizovat v 9- ročnících program na podporu wellbeingu a zvládání stresu. (viz prevence externí).**
  -
  - **6-Zvyšovat informovanost pedagogického sboru v oblasti prevence rizikového chování.**
- 7. Podpořit spolupráci s rodiči v rámci níž budeme realizovat alespoň jednu besedu s tématem rizikového chování.**

Realizace preventivního programu – žáci

Výuka a školní akce

Primární prevence na prvním stupni se zaměřuje nejprve na plynulý přechod dětí ze školky do školy, na změnu režimu práce, na vytváření nových vztahů, návyků a úkolů. V tomto období je pro školu velmi důležité vytvořit s žáky a jejich rodiči vztah důvěry a spolupráce. Dále se důkladněji zaměřujeme na postoje ke zdraví a k hygieně, dopravní výchovu, osobní ochranu a bezpečí.

Na 2. stupni se přidává problematika návykových látek, závislostního a rizikového chování v souvislosti s prostředím ICT. Primární prevence je podpořena výukou předmětu – rodinná výchova, která obsahuje témata z oblasti primární prevence.

Metody realizace: Při aplikaci témat prevence rizikového chování do výuky se neosvědčila metoda výkladu. Pouhé předávání informací, hromadné aktivity bezvýsledné práce a potlačování diskuze považujeme za neúčinné formy primární prevence. Mnohem vhodnější jsou aktivizační metody, které „nutí“ žáka zapojit se, projevovat svůj vlastní názor a „vést“ tak hodinu společně s učitelem. Proto také významnou část při vyučování tvoří skupinová práce. Tyto aktivizující a motivující metody podporují naslouchání, zapojení všech členů skupiny, umožňují vzájemné obohacování, učení, kontrolu a pomoc. Žáci se učí vhodně řešit konflikty, vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například forma komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuze, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky a klást otázky.

Třídnické hodiny

Krátké třídnické hodiny jsou vedeny třídními učiteli minimálně jednou za měsíc. Na obou stupních se aktivity zaměřují na podporu zdravých vztahů ve třídě a práci s pravidly a měkké dovednosti.

Žákovský parlament

Žákovský parlament tvoří dva zástupci z každé 3. až 9. třídy. Činnost se zaměřuje na zapojení žáků do života školy a učení žáků lepším komunikačním dovednostem. Školní parlament usiluje o vytvoření zázemí pro vyslovení názorů a námětů týkajících se života školy. Podněty zástupců jsou vždy projednány s odpovědnými osobami a výsledky jsou oznámeny na dalším zasedání školního parlamentu. Zástupci poté předávají zprávy ve svých třídách.

Struktura a zaměření PP ve výuce

Struktura a zaměření PP na I. stupni

Primární prevenci na I. stupni vykonává učitel během všech vyučovacích hodin, nejvíce prostoru má však v rámci předmětů jako je přírodověda, vlastivěda a prvouka.

Je nutné:

- podporovat dobré vztahy mezi žáky, vytvářet bezpečné prostředí
- upevňovat základní návyky – hygiena, životospráva,
- zaměřit se na takové chování žáků, které by mohlo poukazovat na problémy ve skupině (např. šikana) a vzniklou situaci vhodně řešit,
- pravidelně komunikovat a spolupracovat s rodiči.

Žáci by měli:

- umět se vhodně pohybovat na ulici,
- znát základní dopravní značky,
- zvládnout zapojit se do kolektivu,
- vhodně se chovat v krizových situacích,
- chránit své zdraví,
- umět vhodně komunikovat se spolužáky a dospělými,
- znát základní informace o alkoholu a tabáku a jejich vlivu na zdraví člověka.

1. třída

- osobní bezpečí při cestě do školy a ze školy
- zásady vzájemné komunikace
- vztahy mezi žáky v kolektivu
- základní hygienické návyky
- využívání volného času, důležitá je zde úloha rodiny jako koordinátora těchto aktivit

2. třída

- lidské tělo
- zdraví a jeho ohrožení
- režim dne
- zásady vzájemné komunikace žáci – dospělí

- vztahy mezi žáky v kolektivu

3. třída

- zdraví a jeho ochrana.
- lidé kolem nás – násilné činy, jejich trestní postih, vzájemná pomoc.
- návyky k samostatnosti, využití volného času nejen po vyučování, ale i o přestávkách.
- způsob reakce při obtěžování cizí osobou – nácvik situace

4. třída

- lidské tělo – rozdílnost pohlaví
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- využívání volného času
- vztahy v třídním kolektivu

5. třída

- domov, rodina – důvěra, vztahy
- léčivé a návykové látky
- využívání volného času, vztahy v třídním kolektivu
- komunikace
- poznatky o základních negativních vlivech tabáku a alkoholu
- puberta – její projevy

Struktura a zaměření PP na II. stupni

S tématy z oblasti prevence se pracuje hlavně v předmětech, jako je občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis, dějepis, chemie a tělesná výchova.

Při práci lze využít metod skupinové práce, samostatné práce, dramatizace, promítání filmů, diskuze a přednášky.

Aktivity jsou zaměřené na:

- podporu pozitivní a příjemné atmosféry ve třídě,
- včasné odhalení šikany a její správné vyšetření,
- předání dostatečných informací o návykových látkách a jejich vlivu na zdraví člověka,
- prevenci kouření,
- prevenci záškoláctví,
- včasné upozornění na nevhodné sociální prostředí v rodině,
- důležitá tel. čísla,

Žáci by měli:

- mít základní informace o návykových látkách a jejich vlivu na zdraví člověka, - znát důležitá tel. čísla,
- vědět, kde získat důležité informace a odbornou pomoc,
- dělat správná rozhodnutí,
- být tolerantní vůči odlišnostem,
- zvládat řešit konflikty v kolektivu,
- ovládat asertivní chování,
- mít základní informace o sexuálním životě a o riziku s ním spojeným,
- vědět, jak se správně chovat ve společnosti,
- mít základní informace o rasismu, xenofobii, diskriminaci a sektách.

6. třída

- respekt k ostatním
- lidská a dětská práva

- šikana
- rizika internetové komunikace, asertivní chování
- vhodná náplň volného času

7. třída

- vymezení a preference životních cílů v období dospívání
- mezilidské vztahy a jejich mravní zásady
- vztahy dívek a chlapců
- komunikace, spolupráce
- lidská práva
- xenofobie a rasismus
- masmédiá, online bezpečnost
- zdravý životní styl

8. třída

- životní styly
- naše tělo; tělesné, duševní a sociální změny spojené s dospíváním...
- prevence závislostí – příčiny, příznaky, léčba, pomoc
- zákony a předpisy, trestní odpovědnost
- kriminalita, kriminalita dětí a mladistvých
- rizika internetové komunikace, sociálních sítí
- aktivity podporující zdravý životní styl
- kontaktní místa, nadace, občanská sdružení

9. třída

- xenofobie, rasismus, náboženská tolerance, extremismus a fanatismus
- zdravý životní styl
- sebevědomí a sebepojetí, komunikace
- prevence závislostí
- mocenské a partnerské způsoby komunikace a jednání; vztahy
- partnerský život a jeho nástrahy, sex a rizikové sexuální chování
- rizika internetové komunikace, sociálních sítí...

Programy specifické primární prevence – externí

K realizaci části PPŠ využíváme:

1. Nabídku metodika prevence CPMP při PPP Královehradeckého kraje, okres Rychnov nad Kněžnou: a) rizika ICT, b) podpora wellbeingu), c) selektivní prevence při případných problémech v kolektivech

2. Dlouhodobý program primární prevence nízkoprahového zařízení Od5k10 z.s. Rychnov nad Kněžnou:

Třída	Téma 1. pololetí	Téma 2. pololetí
4.	Klima třídy	
5.	Jsi unikát	
6.	Prevence šikany	Dospívání
7.	Život v kybersvětě	Kouření a alkohol
8.	Drogová závislost	Partnerské vztahy a sexualita

9.	Hlavu vzhůru – přehled psychických obtíží	Za hranou – Sekty a extremismus
----	---	---------------------------------

3. Preventivní programy z nabídky HZS Rychnov nad Kněžnou

4. Preventivní programy z nabídky PČR Rychnov nad Kněžnou

5. Preventivní programy z nabídky Městské policie Týniště nad Orlicí

-

Programy nespecifické primární prevence

V této oblasti primární prevence se zaměřujeme na aktivity podporující zdravý životní styl, aktivity na osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, které vedou ke zdravému rozvoji osobnosti, k dodržování společenských pravidel a k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Pořádáme pobyty ve zdravotně příznivém prostředí - školní výlety,- lyžařský kurz – 7. a 9. ročník, účastníme se kulturních programů - návštěvy kina, divadla, knihovny, muzeí, galerií, zámků- účast na besedách dle nabídky. Škola organizuje tradiční akce, ale větší část akcí se plánuje konkrétně až během školního roku, kdy se využívají i nové nabídky a dále se aktualizují podle nápadů žákovského parlamentu.

Tradiční akce naší školy

- sportovní dny, turnaje v míčových hrách a jiné sportovní události
- sportovní soutěže – přespolní běh, stolní tenis, florbal, vybíjená, přehazovaná, plavání, malá kopaná
- volba povolání – návštěva podniků v okolí, návštěva ÚP v Rychnově nad Kněžnou
- plavání 1. stupeň
- školní časopis

- rodičovské schůzky a konzultace – listopad, leden, duben a individuální schůzky s vyučujícími

- noc s Andersenem, Halloween, Mikuláš, vánoční diskotéka

-školní ples

Nabízíme žákům využití volného času prostřednictvím zájmových kroužků:

Název	Pro koho
Mise: přijímačky ČJ	9.tř.
Mise: přijímačky M	9.tř.
Kouzelné lidské tělo	1.-3.
Gólová jízda	1.-5.
Roztoč mí	1.-5.
Tajemství keramiky	1.-9.
Ping-pong, badminton	1.-9. třída
Keramika	1.– 9. třída
Písnička	1.-5. třída
Letíí přes síť	1.-9. třída
Mistrovské tahy	1.-8. třída
Hudební dobrodružství	1.-5. třída
Informatika	4.-9. třída
Náboženství	1.– 5. třída

Realizace preventivního programu – pedagogové

Školní metodička prevence bude na pravidelných poradách předávat informace z oblasti prevence rizikového chování, které získá prostřednictvím okresní či krajské metodičky prevence, ze seminářů, bude vyhledávat další informační zdroje (např. webové stránky různých organizací). Bude poskytovat metodické konzultace v tomto směru a sledovat vhodnou nabídku DVPP, jež bude pedagogům nabízena.

Zajistí seznámení pedagogů s PPŠ a krizovými plány školy.

Realizace preventivního programu – rodiče

Spolupráci s rodiči považujeme za jeden z důležitých faktorů primární prevence. Rodiče mohou využívat konzultace se školní metodičkou prevence, nejen ve stanovených úředních hodinách, ale po domluvě i v jiné časy. V souladu s jedním cílů PPŠ je realizace alespoň jednoho semináře z oblasti rizikového chování – plánován je seminář zaměřený na téma šikany (1. pololetí), který povede Mgr. Vlasák (nizkoprahové zařízení Od5k10 RK).

S rodiči sdílíme prostor školy nejen při třídních schůzkách, ale i akcích otevřených pro veřejnost (tradiční i netradiční akce), přičemž pro ně chceme být především partnery.

Způsob evaluace

Pro vyhodnocování účinnosti PPŠ se používá monitorování rizikového chování (počet jevů), šetření a postupy řešení, evaluace realizovaných programů primární prevence. Tyto informace předávají učitelé školní metodičce prevence na konci každého čtvrtletí.

Evaluace PPŠ 2024/25

Cílem Preventivního programu pro školní rok 2024/2025 bylo zlepšení klimatu tříd. Tento cíl se dařil plnit pomocí školních aktivit, projektových a sportovních dnů, exkurzí, školních výletů, a vyučovacích metod vedoucí ke spolupráci a podpoře začlenění všech žáků. Ke konci školního roku proběhlo dotazníkové šetření zaměřené na školní klima. Dle šetření se žáci ve škole cítí dobře, mají zde kamarády. Učitelům na žácích záleží, jsou spravedliví, nápomocní. Některé třídy jsou o přestávkách živější a ruší klidnější žáky, ale i přesto se většina žáků na přestávky těšila.

Proškolení učitele v oblasti aktivit pro podporu sociálně emočního učení, které pomocí nácviku dovedností připravuje žáky na životní situace, které mohou nastat, na reakce, jež by měly následovat, bylo splněno. Metodická poskytl učitelům nápady a materiály do hodin, sama pak řadu z nich realizovala v hodinách OV a RV.

Pro lepší informovanost žáků nadále sloužila informační nástěnka v přízemních prostorách školy. Místo bylo zvoleno vzhledem ke koncentraci žáků, jejím obsahem jsou důležité kontakty vztahující se k rizikovému chování a dále zajímavé informace z této oblasti. Obsah nástěnky je dle potřeby obměňován a údaje jsou aktualizovány.

I ve školním roce 2022/2023 si školní metodická prevence kladla za cíl nadále spolupracovat s ostatními institucemi a zlepšit komunikaci s rodiči. Díky rozvolnění pandemických opatření naši školu navštěvovali zaměstnanci pedagogicko-psychologické poradny z Rychnova nad Kněžnou a proběhly třídní schůzky i konzultace, na kterých byly rodičům poskytnuty aktuální informace o výchově a vzdělání a materiály vztahující se k aktuálnímu rizikovému problému na naší škole.

Spolupracující instituce a organizace

Pro efektivní PP v naší obci Voděrady spolupracujeme nejčastěji s:

<i>Organizace</i>	<i>Jméno</i>	<i>telefon</i>	<i>Email</i>
Preventista PČR Rychnov nad Kněžnou	por. PhDr. Jaroslav Matoušek, MBA, LL.M	725 083 407	krph.podatelna@pcr.cz
Hasiči Rychnov nad Kněžnou	plk. Ing. Martin Král - ředitel	950 520 620	martin.kral@hkk.izscr.cz
Obecní úřad Voděrady		516 472 428	obec@voderady.cz
OD5K10	Kateřina Dostrašilová – primární prevence	732 204 630	primarniprevence@od5k10.cz
Krajská školská koordinátorka prevence	Mgr. Jana Hrnčířová	495 817 359	jhrncirova@krkralovehradecky.cz
Městský úřad Rychnov nad Kněžnou Odbor sociální (SPOD)	Mgr. Šárka Hostinská – vedoucí Mgr. Alena Kloučková, kurátorka pro děti a mládež Mgr. Vendula Hlavsová, klíčová pracovnice pro Voděrady a okolí	494 509 413, 733 325 967, 494 509 403, 775 475 169 494 509 415, 778 421 851	Sarka.Hostinska@rychnov-city.cz Alena.Klouckova@rychnov-city.cz Vendula.Hlavsova@rychnov-city.cz
Metodik prevence CPMP při PPP a SPC Královehradeckého kraje – Rychnov nad Kněžnou	Mgr. Zdenka Moravcová Ženatová	494535476	Z. moravcova@prevencekhk.cz

Pracoviště PPP Rychnov nad Kněžnou	Mgr. Markéta Pražáková	725 986 878	m.prazakova@ppprychnov.cz
Středisko výchovné péče Kompas Náchod	Mgr. Petr Voženílek	491 424 390	svp.kompas@tiscali.cz
Středisko výchovné péče Návrat HK	Mgr. Monika Konštická	739 401 363	svpnavrat@gmail.com
Protidrogová koordinátorka KHK	Mgr. Monika Honzíková	495 817 433, 725 560 758	mhonzikova@krkralovehradecky.cz
Salinger, z. s.	Mgr. Iva Rosíková	495 267 249 777 807 057	reditel@salinger.cz
Dětský lékařka	MUDr. Marie Linhartová	774 664 773, 494 661 919	marie.linhartova@email.cz

Řešení rizikového chování

Pro řešení rizikového chování využíváme krizové plány školy, které jsou zpracovány v samostatném dokumentu.

Závěr

Na tvorbě PPŠ spolupracovalo školské poradenské pracoviště a pedagogický sbor.

Naším přáním je, aby škola byla místem, kde se žáci cítí dobře a bezpečně.

Zpracovala: Mgr. Bc. Eva Peroutková

Realizace: pedagogický sbor

Mgr. Simon Schwab
ředitel školy

Příloha 1 Krizový plán – úvod

Aneb jak na naši škole sami řešíme některé projevy rizikového chování.

Mezi rizikové chování patří

Co dělá naše škola, když tato riziková chování stanou závažným aktuálním problémem?

- **Máme tým pro řešení problémů = školní poradenské pracoviště:**
  - a) výchovný poradce
  - b) metodik prevence
  - c) vedení školy

- **Školní poradenské pracoviště v rámci primární prevence a řešení rizikového chování spolupracuje**
- **Vždy:**
  - a) s třídními učiteli a ostatními pedagogy
  - b) s vedením školy

Dle povahy případu:

  - a) pedagogicko-psychologická poradnou a jejím Centrem primární prevence a metodické podpory
  - b) orgánem sociálně právní ochrany dětí
  - c) střediskem výchovné péče
  - e) Policií ČR

- **Sami odborně postupujeme při výskytu rizikového chování tak, že:**
  - a) konzultujeme situaci a postup řešení s ŠPP (dle povahy s vedením školy)
  - b) zjišťujeme informace - provedeme rozhovory s jednotlivcem, spoluúčastníky, svědky c) informujeme vedení školy
  - d) informujeme o zjištěných poznacích zákonné zástupce žáka
  - e) dle povahy situace pracujeme s individuálním výchovným plánem, udělíme či uložíme výchovná opatření a jiné sankce, hledáme cesty nápravy a pomoci

- f) zaměříme se na zamezení rozšiřování negativního příslušného jevu (participace s dalšími organizacemi)
- g) usilujeme o podporu jedince tak, aby nedocházelo ke zhoršování stavu

Na koho a kam se mohou naši žáci obrátit?

- na kteréhokoliv dospělého člověka (osoba, které důvěřuje – třídní učitel, učitel, metodik prevence, výchovný poradce,)
- na schránku důvěry („Školní vrba“)

Rodiče mohou využít konzultace s třídními učiteli, ŠPP či vedením školy.

Škola má vypracovány krizové plány pro řešení nejčastějších rizikových projevů chování, v případě výskytu jiných forem RCH postupuje dle příloh Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 2129/2010-28 a ve znění doporučených příloh a jejich pozdějších úprav. č. j. MSMT-21149/2016

Příloha 2 Program proti šikanování

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. MSMT-21149/2016 a je součástí Preventivního programu školy.

1. Cíl programu

Program si klade za cíl vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí a co nejdříve odhalit a účinně řešit šikanování již v zárodku.

Za základ prevence šikanování považujeme podporu pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky navzájem i mezi žáky a učiteli. Ctíme tyto hodnoty: **Solidarita, tolerance, respekt a podpora – a učíme je i naše žáky.**

Podporujeme vytváření školního společenství, kde je pocit sounáležitosti každého žáka se školou a svoji třídou naším cílem. Vytváříme podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy, rozvíjíme spolupráci mezi žáky navzájem a jejich vzájemný respekt. Propagujeme jednání v souladu se slušným chováním s respektem druhým i jejich jinakostí a v souladu s právními a společenskými normami.

2. Odpovědnost školy

Jsme si vědomi zodpovědnosti za žáky a povinnosti školy zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů), tedy i šikany. (Ustanovení § 29 zákona č. 561/2004 Sb. (školského zákona)).

Na tvorbě a realizaci tohoto programu se proto podílejí všichni pedagogičtí pracovníci.

Z tohoto výše uvedeného důvodu musí každý pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc. Všichni pedagogové jsou seznámeni s krizovým plánem týkajícím se šikany.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen trestných činů)

- vydírání (§235),
- omezování osobní svobody (§213),
- útisku (§237),
- ublížení na zdraví (§221-224),
- loupeže (§234),
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci zvláště (§197),
- poškození cizí věci (§257),
- znásilnění (§241),
- kuplířství (§204) apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168 a §167 trestního zákona).

Metodik prevence

Metodik prevence komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje se specializovanými organizacemi. Předává informace týkající se diagnostiky a řešení šikany. V případě odhalení šikany navrhuje opatření, svolává výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (sociální služby, linka bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – PPP.

Výchovný poradce

Výchovná poradkyně úzce spolupracuje s metodikem prevence a přispívá k jeho činnosti v oblasti prevence a řešení šikany.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetence žáků v oblasti sociálních dovedností. Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Třídní učitelé se podílí na odhalování šikany a to i počátečních stadií. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace. Pokud se od rodičů dozví, že mají podezření na šikanu svého dítěte, informaci nebagatelizuje a pro metodickou konzultaci se obrátí na ŠPP či vedení školy. Totéž učiní, pokud se na něj obrátí někdo z žáků.

Ředitel školy

Sleduje problémy v kontextu celé školy a realizuje personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod. Zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti problematiky šikanování. Zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv.

3. Struktura programu

Program proti šikanování je založen na celoškolním přístupu a zahrnuje specifickou primární prevenci, tzn. předcházení problému školní šikany, těžištěm jsou především třídnické hodiny, komunitní kruhy a výchovné předměty. Při diagnostice či eliminaci zárodečných a počátečních

forem šikany spolupracují třídní učitelé, školní metodik prevence a výchovný poradce. Při pokročilém stadiu, opakování situace či její neměnnosti se škola se souhlasem vedení obrací ke spolupráci s odborníky. Pokud je školou šikana vyšetřena, je nutné další a průběžné monitorování situace a následná práce se třídou (dle závažnosti proběhlé šikany lze přizvat PPP či jinou organizaci).

Společné vzdělávání

Všichni pracovníci školy se vzdělávají v oblasti prevence šikanování, účastní se seminářů a kurzů věnovaných problematice šikanování.

Vyučování

Vyučující vedou žáky/ně k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Téma šikanování zapracovávají do svých předmětů – prvouka, etická výchova, výchova ke zdraví, výchova k občanství a informatika.

Třídnické hodiny

Třídní učitel podporuje růst pozitivních vztahů ve skupině, mapuje třídní vztahy. Zaměřuje se na prvotní projevy šikanování, třídní učitel motivuje žáky/ně ke změně a vyjadřuje jasný postoj k nepřijímání jakékoli z forem šikany

Dozorová činnost

Pedagogové účinně vykonávají dohled nad žáky o přestávkách, před vyučováním a mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Především kontrolují rizikové prostory, kde by k šikanování mohlo docházet.

Vnitřní řád školy

Obsahuje přísný zákaz násilí mezi žáky, jakékoli projevy šikanování jsou považovány za hrubý přestupek s následným postihem agresora či agresorů. Školní řád a jeho dodržování. Zákaz chování

mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu. Pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů během vyučování, o přestávkách v prostoru školy.)

Spolupráce s rodiči

Pravidelné třídní schůzky, možnost domluvy individuální konzultace.

Školní poradenské služby

Školní metodik prevence spolupracuje s třídními učiteli, vyučujícími, odborníky a institucemi, poskytuje žákům a rodičům v tomto směru poradenské služby.

4. Charakteristika šikanování

4.1. Popis šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (kyberšikana). Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků (zde je potřeba citlivě zvážit, zda se jedná o šikanu, či jde o projev nedostatečně rozvinutého sociálního citění žáků). Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině,
- je obvykle opakované, často dlouhodobé, - jeho záměrem je oběť ohrozit, ponížit, či zastrašit,

- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí.

Šikana není

- jednorázová agrese,
- škádlení,
- nevhodný vtip, či konflikt,

4.2. Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech různou podobu. Mezi základní formy šikanování patří:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologie),
- fyzická šikana přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti),
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.). Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt rysy organizovaného zločinu.

Příklady přímých znaků šikany:

- soustavné posměšné poznámky, nadávky, hrubé žerty, hanlivá přezdívka na adresu určitého žáka, pokud to tento žák těžko snáší a trpí tím,
- jednostranné vyžadování věcných či peněžitých darů,
- jeden žák vystupuje vůči druhému v roli „sluhy“ či „otroka“,
- často opakované pošťuchování, strkání, údery, poškozování věcí, které žák neoplácí,
- na žáka je vyvíjen nátlak k vykonávání nemorálních trestných činů.

Příklady nepřímých znaků šikany:

- potenciálně šikanovaný žák se o přestávkách zdržuje stranou od ostatních, nemá kamarády, - přestávky tráví v bezpečné blízkosti učitelů nebo mimo třídu, vymýšlí si záminky, aby nemusel být ve třídě,

- jeho prospěch se nevysvětlitelně zhoršuje, nesoustředí se na učení,
- má často poškozené nebo rozházené věci, často se mu „záhadně“ ztrácí, ve třídě či šatně,
- při týmových sportech bývá volen mezi posledními,
- působí smutně, stísněně, často chybí z nejasných důvodů, nevolnost, bolení hlavy atd.,
- má-li promluvit před třídou, je nejistý a ustrašený.

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi,
- dítě nemá kamarády, s nimiž by trávilo volný čas, s nimiž by si telefonovalo apod.,
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem,
- nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo školu rádo), dítě odkládá odchod do školy, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach, ztráta chuti k jídlu,
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem,
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu),
- má neklidný spánek, křičí ze snu,
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně,
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě, odmítá svěřit se s tím, co ho trápí,
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že ztratilo), případně doma krade peníze,
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí,
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům,
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha, hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma, své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat,
- dítě se vyhýbá docházce do školy,

- dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Příloha 3 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Vymezení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je situace, kdy má žák špatný prospěch a tato skutečnost nesouvisí s intelektovými schopnostmi žáka.

Konkrétně za školní neúspěšnost považujeme:

- a) situace, kdy je žák v 1. či 3. čtvrtletí hodnocen stupněm nedostatečným či je ve 4 a více předmětech hodnocen stupněm dostatečným,

- b) situace, kdy se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí.

2. Příčiny školní neúspěšnosti

Žák může neprospívat z mnoha příčin, proto je nejdůležitější najít důvod neprospěchu. Původ školní neúspěšnosti může být v:

- nedostatečné paměti,
- emoční labilitě,
- nízké odolnosti vůči zátěži,
- nízké sebedůvěře,
- špatném sebehodnocení,
- nedostatečném rodinném prostředí,
- problémech ve vztazích v rodině nebo ve škole,
- negativním postoji ke škole,
- zdravotních problémech
- aj.

3. Osoby řešící školní neúspěšnost

- a) vyučující předmětu
- b) třídní učitel

- c) výchovný poradce
- d) ředitel školy

4. Postup při řešení školní neúspěšnosti

Postup při řešení školní neúspěšnosti

1. Třídní učitelé na základě rozboru výsledků průběžné klasifikace v systému „SKOLAONLINE“ po prvním čtvrtletí domluví jednání se žáky, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (hodnocení nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový) a s jejich zákonnými zástupci.
2. Výchovný poradce projedná se zákonnými zástupci prospěch žáka a navrhne možnosti řešení a opatření vedoucí k nápravě. Také se sjedná termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel.
3. Výchovný poradce individuálně prokonzultuje možnosti řešení situace s žákem.
4. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi po pololetí plán podpůrných opatření.
5. Na závěr školního roku bude podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Pro zlepšení prospěchu škola dále nabízí: a)

zadávání pravidelných úkolů

- b) možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole
- c) možnost doučování
- d) užívání podpůrných aktivit (př. oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, opravné pokusy)
- e) používání podpůrných pomůcek při samostatné práci (př. přehledy, tabulky, kalkulačky, aj.

f) individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny g)
domluva konzultačních hodin.